

Sygn. akt III Ca 1874/16

POSTANOWIENIE

Dnia 25 lipca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Henryk Brzyżkiewicz

Sędziowie: SO Leszek Dąbek (spr.)

SO Artur Żymełka

Protokolant Małgorzata Gorczyńska-Zawada

po rozpoznaniu w dniu 13 lipca 2017 r. na rozprawie sprawy

z wniosku A. C.

z udziałem J. C.

o podział majątku wspólnego

na skutek apelacji uczestnika postępowania

od postanowienia Sądu Rejonowego w Rybniku

z dnia 8 września 2016 r., sygn. akt I Ns 758/13

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienie i sprawę przekazać Sądowi Rejonowemu w Rybniku, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego.

SSO Artur Żymełka SSO Henryk Brzyżkiewicz SSO Leszek Dąbek

Sygn. akt III Ca 1874/16

UZASADNIENIE

Wnioskodawca A. C. żądał dokonania podziału majątku wspólnego zgromadzonego w trakcie jego związku małżeńskiego z uczestniczką postępowania J. C. oraz zasądzenia na jego rzecz od uczestniczki postępowania dopłaty w kwocie 184.500zł.

Podnosił, że w skład majątku przede wszystkim wchodzi nakłady poczynione na nieruchomości położoną w R. przy ul. (...), stanowiącą własność uczestniczki postępowania. Domagał się przyznania tych nakładów i mebli za wyjątkiem jednego telewizora na rzecz uczestniczki postępowania ze spłatą na rzecz wnioskodawcy.

Uczestniczka postępowania J. C. wniosła dokonanie podziału majątku wspólnego poprzez przyznanie jej nieruchomości położonej w R., natomiast pozostałe ruchomości wraz z akcjami (...) S.A. wnioskodawcy z wyrównaniem udziałów poprzez dopłatę.

Sąd Rejonowy w Rybniku w postanowieniu z dnia 8 09 2016r. ustalił, że w skład małżeńskiego majątku wspólnego J. C. i A. C. wchodzi: akcje (...) S.A. w J. o wartości 13 275zł

oraz wskazane ruchomości, w punktach 2-9 o łącznej wartości 23 975zł, które w wyniku podziału majątku przyznał na wyłączne prawo wnioskodawcy. Następnie ustalił, że w skład majątku wchodzi nakłady na majątek odrębny uczestniczki J. C., stanowiące zabudowana nieruchomość o wartości 79 412zł oraz wskazane w punktach 11-17 ruchomości o podanych w nich wartościach, które przyznał na wyłączną własność uczestniczce postępowania. Następnie zasądził od uczestniczki J. C. na rzecz A. C. kwotę 28.778,50 zł tytułem dopłaty, płatną w dwóch ratach po 14.389,25 zł w terminie do 31 grudnia 2016 roku i do 31 marca 2017 roku z odsetkami ustawowymi za opóźnienie. Ponadto orzekł o kosztach postępowania i nieuiszczonych kosztach postępowania.

W ustalonym stanie faktycznym w motywach orzeczenia przywołał regulację art. 31 § 1 k.r.o. oraz art. 33 pkt 1 i 10 k.r.o. i ocenił, że wnioskodawcy przysługiwało spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu położonego w Ż. na osiedlu (...) przed zawarciem związku małżeńskiego, przekształcone 12 marca 1996 roku w spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu, zatem w czasie małżeństwa. Uznał, iż do umowy stanęli oboje małżonkowie i aktem notarialnym, mającym moc dokumentu urzędowego, rozporządzili tym prawem na rzecz osoby trzeciej. Wystąpili jako współwłaściciele. Zatem środki ze sprzedaży pobrali do majątku wspólnego za obopólną zgodą. Z tych pieniędzy wykonali część remontów. Uznał, że nakłady na majątek odrębny uczestniczki były nakładami pochodzącymi z majątku wspólnego zainteresowanych, czyli z ceny sprzedaży. Reszta nakładów była wykonana z wynagrodzeń za pracę. Ruchomości przyznał według stanu posiadania Uczestniczce przyznano nakłady na jej majątek odrębny. Wskazał, że cały majątek miał wartość 105.507zł. Każdy z zainteresowanych powinien otrzymać składniki majątku o wartości 52.753,50zł. Wnioskodawca otrzymał składniki o wartości 23.975zł, a uczestniczka składniki o wartości 81.532zł. Zatem zasadnym było zasądzenie od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy spłaty w kwocie 28.778,50zł.

O kosztach orzekł na zasadzie art. 520§1 k.p.c. w zw. z art. 113ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Orzeczenie zaskarżyła **uczestniczka postępowania J. C.** w zakresie punktu I podpunktu 10 oraz punktu II, III i V, domagając się ich zmiany przez ustalenie, że wartość nakładów wynosi 37 494 zł, a wartość składników przyznaczonych na wyłączną własność uczestniczki postępowania wynosi 39 641zł i zmianę wysokości dopłaty z kwoty 28 778,50 zł na kwotę 7 869,50zł oraz zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych, ponadto zasądzenie zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Zarzuciła sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zgromadzonych dowodów, polegająca na przyjęciu, że garaż został wzniesiony w 1998r, w sytuacji, gdy zgromadzone dowody prowadzą do wniosku, że garaż został wzniesiony w 1995r. a w konsekwencji nie stanowił nakładu na majątek osobisty uczestniczki postępowania, która nabył tą nieruchomość dopiero w 1997r.

Ponadto zarzuciła, że przy ferowaniu orzeczenia naruszono regulacje:

- art. 233 § 1 k.p.c. i art. 227 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. poprzez niewłaściwą ocenę materiału, wiarygodności i mocy dowodów zebranych w sprawie i w konsekwencji tego uznanie, iż zeznania złożone przez wnioskodawcę i świadków J. J. oraz A. J. nie budzą wątpliwości i są wiarygodne, w sytuacji gdy świadkowie ci nie mieli wiedzy w zakresie pochodzenia materiałów na budowę oraz tego kto i w jakim zakresie finansował ich zakup, a zeznania świadka M. S. są niewiarygodne tylko z tej przyczyny, że świadek był matka uczestniczki postępowania;

- art. 233 § 1 k.p.c. i art. 227 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. poprzez dowolną ocenę dowodów, bez wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału tj. z pominięciem dowodów w postaci rachunków załączonych do pisma procesowego uczestniczki postępowania z dnia 27 10 2014r. oraz dokumentów prywatnych autorstwa świadka M. S. potwierdzających nabycie materiałów na budowę garażu i domu gospodarczego przez świadka M. S., co w konsekwencji doprowadziło do wadliwego i sprzecznego z treścią zgromadzonych dowodów ustalenia, że zainteresowani dokonali z majątku wspólnego na nieruchomości uczestniczki postępowania nakładów w postaci budowy garażu z pomieszczeniem gospodarczym.

W uzasadnieniu między innymi podnosiła, że Sąd pomimo dopuszczenia dowodów z rachunków przedłożonych przez świadka pominał te dokumenty przy ocenie dowodów. Pomiął także prywatne notatki sporządzone przez świadka M. S..

Wnioskodawca A. C. domagał się oddalenia apelacji oraz zasądzenia na jego rzecz od uczestniczki postępowania zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy zważył co następuje :

Sąd pierwszej instancji trafnie zakwalifikował wniosek.

Niezależnie od oceny zasadności zarzutów podniesionych w apelacji,

przy ferowaniu zaskarżonego postanowienia umknęło jednak jego uwadze, że na rozprawie w dniu 27 05 2015r. pełnomocnik wnioskodawcy „**wnosił o rozliczenie jako nakład z majątku odrębnego na majątek wspólny kwoty 19.000zł uzyskanej**

ze sprzedaży mieszkania przy ul. (...) W. (...) w Ż.” (k-190 akt). przez co zgłosił on formalny wniosek o rozliczenie w toku niniejszego postępowania nakładów z majątku osobistego wnioskodawcy na majątek wspólny uczestników postępowania – w rozumieniu regulacji art. 43 § 2 k.r.o.

W orzecznictwie przyjmuje się, że o zwrocie tego rodzaju nakładów sąd orzeka jedynie na wniosek zgłoszony w postępowaniu w pierwszej instancji i w granicach wniosku, a sąd Rejonowy ferując zaskarżone postanowienie miał obowiązek wypowiedzieć się o zasadności powyższego wniosku wnioskodawcy (pozytywnie

lub negatywnie).

Z tego obowiązku Sąd pierwszej instancji się nie wywiązał (w sentencji zaskarżonego postanowienia brak jest w tej kwestii wyrzeczenia) i wadliwości tej

nie można sanować w toku postępowania odwoławczego.

Ma to przy tym istotne znaczenie dla prawidłowego rozstrzygnięcia w sprawie, gdyż z zaświadczenia Spółdzielni Mieszkaniowej w Ż. z dnia 3 09 2013r. wynika, że wnioskodawca na podstawie przydziału z dnia 9 01 1996r. uzyskała spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu położonego w Ż. os. (...), które następnie zostało przekształcone w spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu (k- 9 akt).

Natomiast z zeznań wnioskodawcy wynika, że spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu wnioskodawca miał otrzymać w drodze zamiany lokali w zamian za lokal

do którego przysługiwało mu wcześniej prawo najmu.

Z materiału sprawy przy tym nie wynika, żeby w uczestnicy zamieszkali wspólnie w tym lokalu.

W tej sytuacji w sprawie znajdzie zatem zastosowanie pogląd prawny wyrażony przez Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 20 06 2008r. zgodnie z którym „Podstawę przynależności do majątków małżonków spółdzielczego prawa do

lokalu mieszkalnego nie mającego rodzinnego przeznaczenia stanowią ogólne unormowania Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego. W sytuacji, gdy przekształceniu na prawo własnościowe, nie mające takiego przeznaczenia, uległo lokatorskie prawo do lokalu stanowiące majątek odrębny jednego małżonka, prawo to, będące kontynuacją poprzednio przysługującego mu prawa do lokalu, pozostaje nadal składnikiem jego majątku odrębnego, a ewentualna dopłata dokonana na jego przekształcenie ze środków majątku wspólnego stanowi nakład z tego majątku na majątek odrębny, podlegający rozliczeniu na podstawie art. 45 k.r.o. „(LEX nr 453028).

W konsekwencji tego - niezależnie od przywołanych przez Sąd Rejonowy postanowień umowy zbycia wskazanego powyżej spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu - środki uzyskane z w wyniku jego zbycia weszły do majątku osobistego wnioskodawcy (w obecnym materiale sprawy nie sposób przyjąć jak w istocie uczynił to w oparciu o te postanowienia Sąd Rejonowy, że wnioskodawca dokonał ich darowizny do majątku wspólnego), a ewentualna dopłata dokonana na jego przekształcenie ze środków majątku wspólnego uczestników postępowania stanowi nakład z tego majątku na majątek osobisty wnioskodawcy, który podlegał rozliczeniu przez Sąd Rejonowy z urzędu na podstawie art. 45 k.r.o. co z kolei wymagało wyjaśnienia w toku postępowania i poczynienia w tym zakresie w podstawie faktycznej zaskarżonego orzeczenia stosownych ustaleń, czego nie uczyniono.

Równocześnie w odniesieniu do omawianych nakładów obowiązuje swoista prekluzja polegająca na tym, że po uprawomocnieniu się orzeczenia działowego (w tym przypadku o podziału majątku wspólnego), nie jest możliwe późniejsze dokonywanie ich rozliczeń, nawet jeżeli nie zostały one zgłoszone do rozliczenia w toku postępowania o podział majątku wspólnego (wynika to jednoznacznie z regulacji art. 618 § 3 k.p.c. w zw. z art. 567 § 3 i art. 688 k.p.c.).

W połączeniu z powyższym powoduje to, iż z podanych względów zachodziła konieczność uchylecia zaskarżonego postanowienia i przekazania sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania w oparciu o regulację art. 386 § 4 k.p.c.

w związku z art. 13 § 2 k.p.c.

Reasumując zaskarżone postanowienie jest wadliwe i dlatego apelację uczestnika postępowania jako uzasadnioną uwzględniono orzekając jak

w sentencji na mocy regulacji art. 386 § 4 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c.

Sąd Rejonowy rozpoznając sprawę uwzględni zawartą powyżej ocenę prawną

W przypadku zgłoszenia przez uczestników postępowania wniosków dowodowych wnioski rozpozna a dopuszczone dowody przeprowadzi.

Ponadto rozważy konieczność uaktualnienia z urzędu wartości przedmiotów majątkowych zaliczony w poczet majątku wspólnego, a orzekając ponownie w sprawie zadba o to, żeby w sentencji orzeczenia zostały zawarte wszystkie niezbędne rozstrzygnięcia, w tym także rozstrzygnięcie o zasadności wskazanego powyżej wniosku wnioskodawcy o rozliczenie nakładów z majątku osobistego na majątek wspólny.

SSO Artur Żymelka SSO Henryk Brzyżkiewicz SSO Leszek Dąbek